

Edmundas Husserlis apie teorinio pažinimo galimybės sąlygas: filosofinė egzegezė

Santrauka

Straipsnyje kritiškai išskleidžiamas Edmundo Husserlio požiūris į bendrąsias ontologines, epistemologines bei logines teorinio pažinimo galimybės sąlygas, mąstytojo išplėtotas *Loginių tyrinėjimų* dalyje pavadinimu „Grynosios logikos prolegomenai“. Ypatingas dėmesys skiriamas psychologizmo paneigimui, teorinių sąvokų ir dėsnių idealumo pagrindimui, idealiųjų esybių apibūdinimui bei idealybės ir realybės santykiui. Išsakomos kritinės pastabos dėl kai kurių ašinių sąvokų – pvz., *teiginys*,

tiesa, *belaikiškumas* ir *nekintamumas* – nepakankamumo (t. y. dviprasmiškumo, nenuodugnumo). Išaiškinamas asimetrinis, vienkryptis idealiosios ir realiosios sričių santykis: realioji sritis idealiosios būdu, kuriuo idealioji sritis būtinaisiais grynaisiais ir privalomaisiais tiesos bei prasmės kriterijais veikia ir valdo realiąją sritį, neveikia ir nevaldo. Faktų pasaulis neturi grindžiamojo santykio su idealiųjų esybių sritimi, kuriuo galėtų nustatyti pastarosios esminę sandarą.

Esmininiai žodžiai: mokslas, teorija, tiesa, idealybė, realybė, faktas, filosofija, epistemologija, metodologija, fenomenologija, Edmund Husserl.